

Statencommissiestuk

**Concept-IPO-standpunt bestuurssamenstelling en
financiering waterschappen**

Advies: ter behandeling in de Statencommissie Milieu, Water en Groen op 7
mei 2001

C-stuk

Behandeld door de heer H. van Laar, telefoonnummer (0592) 365868
Portefeuillehouder: de heer S.B. Swierstra

Inleiding

Op 10 mei 2001 wil het algemeen bestuur van het IPO een standpunt innemen ten aanzien van de bestuurssamenstelling en financiering van waterschappen.

Tussen nu en 10 mei is er voor de provincies gelegenheid dit dossier met de statenleden te bespreken.

In het kort houdt het concept-IPO-standpunt het volgende in.

1. De waterschappen blijven gezien worden als een functionele democratie en op dit moment is het - gezien de noodzakelijke snelle aanpak van de wateropgaven uit het rapport Waterbeleid 21^e eeuw - niet zinvol daarover een structurele discussie te voeren.
2. Het bestuur van de waterschappen zou gekozen moeten worden via een open lijstenstelsel dat aansluit bij de Kieswet en waar dus ook politieke partijen aan mee kunnen doen, conform het principe van "one man, one vote".
3. De financiering van de watersysteembeheertaken zou via een algemene belasting (solidariteitsbeginsel) voor de waterschappen geregeld moeten worden die aansluit bij de onroerendezaakbelasting. Het onderscheid tussen algemeen en specifiek taakbelang verdwijnt en de trits belang-betaling-zeggenschap wordt losgelaten. De bekostiging van het actieve zuiveringsbeheer zou overeenkomstig het principe "de vervuiler betaalt" moeten plaatsvinden vanuit de verontreinigingsheffing.

Het betreft hier een principiële stellingname die fundamenteel afwijkt van het huidige kiesstelsel. Het IPO kan zich daarom voorstellen dat wordt gekozen voor een overgangperiode. In deze overgangperiode kan nog enige ruimte voor specifieke belangenvertegenwoordiging worden geboden, al dan niet in de vorm van kwaliteitszetels.

Advies

De concept-IPO-brief aan de staatssecretaris van verkeer en waterstaat inzake bestuurssamenstelling en financiering waterschappen bespreken.

Meetbaar/Beoogd beleidseffect

IPO-standpuntbepaling ten aanzien van bestuurssamenstelling en financiering waterschappen.

Argumenten

De mogelijkheid om als provincie Drenthe inbreng te hebben in het bestuurlijke IPO-standpunt ten aanzien van bestuurssamenstelling en financiering van waterschappen kan hiermee worden benut.

Uitvoering

Tijdsplanning

10 april	eerste bespreking in gedeputeerde staten (GS)
27 april	bespreking in de Provinciale Commissie voor het Omgevingsbeleid (PCO)
7 mei	bespreking in de Statencommissie Milieu, Water en Groen (MWG)

8 mei terugkoppeling PCO- en MWG-reacties in GS (portefeuillehouder)

10 mei definitieve standpuntbepaling algemeen bestuur IPO

Financiën

N.v.t.

Monitoring en evaluatie

N.v.t.

Extern betrokkenen

N.v.t.

Communicatie

N.v.t.

Bijlagen

1. Toelichting op concept-IPO-standpunt bestuurssamenstelling en financiering waterschappen.
2. Conceptbrief van 22 februari 2001 van het IPO aan de staatssecretaris van verkeer en waterstaat inzake bestuurssamenstelling en financiering waterschappen met bijlagen. *(niet digitaal beschikbaar, maar op te vragen)*
3. Kort verslag portefeuillehoudersoverleg Water en Bestuurszaken d.d. 15 februari 2001. *(niet digitaal beschikbaar, maar op te vragen)*
4. Brief van 19 maart 2001 van de Unie van Waterschappen aan het IPO inzake bestuurssamenstelling. *(niet digitaal beschikbaar, maar op te vragen)*

Ter inzage in de leeskamer

N.v.t.

Assen, 4 april 2001

Kenmerk: 13/6.7/2001002708

Gedeputeerde staten van Drenthe,

A.L. ter Beek, voorzitter

H. Rappa-Velt, griffier

gm/coll.

Toelichting op concept-IPO-standpunt bestuurssamenstelling en financiering waterschappen

Inleiding

Een ambtelijke werkgroep gevormd uit het interprovinciale vakberaad waterschappen heeft op verzoek van het dagelijks bestuur (DB) in overleg met het IPO-secretariaat het voorlopige standpunt uitgewerkt. Dit standpunt is verwoord in een notitie met de (voorlopige) IPO-zienswijze over de bestuurssamenstelling van de waterschappen, in een notitie met de (voorlopige) IPO-zienswijze over het rapport Waterschapsbelasting in de 21e eeuw (rapport Togtema) en in een concept-aanbiedingsbrief aan de staatssecretaris van verkeer en waterstaat, met daarin de belangrijkste punten uit beide notities en de onderlinge samenhang. De brief geeft derhalve het gecombineerde voorlopige standpunt op hoofdlijnen, terwijl de als bijlagen bijgevoegde notities een meer gedetailleerde reactie op beide onderdelen afzonderlijk geven. De conceptbrief en de bijlagen zijn op 15 februari besproken in een gecombineerd overleg van de portefeuillehouders water en bestuur, waarvan het verslag als bijlage bij de stukken is gevoegd. Het DB heeft in zijn vergadering van 22 februari met inachtneming van de uitkomsten van het portefeuillehoudersoverleg het voorlopige standpunt vastgesteld dat op 15 maart aan de Adviescommissie MWLN wordt voorgelegd.

Verdere procedure

In het portefeuillehoudersoverleg van 15 februari is aangegeven dat de provincies het belangrijk vinden dit onderwerp eerst met hun statenleden te bespreken alvorens tot een definitief standpunt te komen. Daarom heeft het DB besloten het algemeen bestuur op 29 maart te adviseren een voorlopig standpunt vast te stellen en hem te verzoeken in zijn vergadering van 10 mei een definitief standpunt vast te stellen. In de tussenliggende periode hebben de provincies de gelegenheid het voorlopige standpunt met hun statenleden te bespreken.

Eerste reactie Unie van Waterschappen (UvW)

Uit stukken van de UvW blijkt dat de unie inzake de bestuurssamenstelling vooralsnog inzet op een combinatie van een lijstenstelsel aangevuld met specifieke belangengroepen. De unie wil wel het personenstelsel en de dubbele stemrechten loslaten, maar is van mening dat drie specifieke belangengroepen een verzekerde plaats in het bestuur moeten hebben. Het gaat daarbij om agrarische bedrijven, beheerders (natuur)terreinen en niet-agrarische bedrijven, die zich qua stemverdeling binnen een marge van 40%-60% moet verhouden met de overige lijsten. Indien specifieke belangen dat vergen, zouden door de provincie te vergeven kwaliteitszetels eventueel nog nodig kunnen zijn. Hiermee wijkt het conceptstandpunt van de unie af van dat van het IPO en de provincies.

Inzake de financiering zet de unie evenals het IPO in op scheiding tussen zuiveringsbeheer en watersysteembeheer. De verontreinigingsheffing dient om de kosten van de zuivering van afvalwater te financieren. De overige taken worden gefinancierd via een watersysteemheffing, bestaande uit een ingezetenenomslag en een heffing voor gebouwde en ongebouwde zaken, respectievelijk op basis van de economische waarde en de oppervlakte. Indien specifieke taakbelangen dat vergen, blijft specifieke financiering een optie, waarmee de trits belang-betaling-zeggenschap nog niet los is gelaten. Op deze punten verschillen de conceptstandpunten van de unie en het IPO. De unie onderzoekt nog of een correctiefactor in de ingezetenenomslag nodig is vanwege een mogelijk te hoge kostenverschuiving naar gebouwd en in hoeverre de zuiveringsheffing kan worden ontdaan van de neerslagcomponent.